

490162

AN I.

CLUJ, 1 IANUARIE, 1925

No. 1.

POLITISTUL

APARE LUNAR

DIRECTOR: OVIDIU GRITTA

CUPRINS

<i>Ovidiu Gritta</i>	Cuvinte de drum
<i>Dr. C. Maniu</i>	Politica generală și poliția
<i>Traian Puticiu</i>	Partiile europene
<i>Dr. I. Verzeanu</i>	Infrânarea prostituției clandestine
<i>Vedim</i>	Pe marginea unei cărți
<i>A. Stătescu</i>	Furtul și pedeapsa lui
<i>L. Laurian</i>	Poezia urmăririlor
<i>R.</i>	Un an dela arestarea lui Reinitz

INSEMNĂRI: Recunoașterea petelor de sânge — Vagabonzii în lumina științei — O academie a agenților secreți — Poliția orașului Praga — O invenție nouă.

UN EXEMPLAR 20

POLITISTUL

A P A R E L U N A R

DIRECTOR :
OVIDIU GRITTA
prefectul poliției, Cluj

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA :
CLUJ, PIAȚA CUZA VODĂ 16

ABONAMENTUL :
Pentru privați . . . . 1000 Lei
Pentru autorități un an 500 Lei
Pentru funcționari un an 250 Lei

CUVINTE DE DRUM

Nu trece zi să nu citești în cotidienele noastre săvârșirea a zeci de crime de tot soiul, atentate contra trenurilor, tâlhării la drumul mare și comploturi împotriva siguranței publice.

În acelaș timp populația alarmată — fără însă a da vre-un sprijin, unde în anumite cazuri este o datorie socială și de ordine — ridică nedumerită din umeri și întreabă: ce făcea poliția, unde era poliția?

Să precizăm. S'a întrebat vreodată cineva: care este truda zilnică în îndeplinirea datorilor profesionale ale acestor huliți slujbași ai statului? Gânditu-s'au oare acuzatorii, la pericolele, cari le înfruntă în orice clipă polițistul, începând cu sergentul de oraș și sfârșind cu prefectul de poliție?

Nu relatăm toate acestea ca și când am vrea să justificăm insuficiența poliției, ci pentru a constata o situație dureroasă, de care trebuie să țină cont când suntem judecați.

De curând s'a publicat o statistică a jandarmilor morți și răniți în luptă cu bandele de tâlhari și bolșevici din Basarabia, fără a mai număra ofițerii de poliție, grănicerii [și sergenții de oraș morți, îndeplinindu-și datoria în Cadrilater, în luptă, cu comitagiii, sau în București, urmărind pungașii cari atacau proprietatea publică și particulară.

În afară de expunerea vieții la fiecare pas, atribuțiile poliției sunt enorme. Art. I, din legea de organizare a Poliției generale a Statului, ca și regulamentul acestei legi, le enumără în următoarele șase puncte:

1. A veghea la menținerea ordinii publice și a siguranței interne a Statului.

2. A apăra libertatea, proprietatea și siguranța persoanelor.

3. A preveni infracțiunile dela legi și regulamente, respectând legile privitoare la garantarea libertății individuale.

4. A constata, conformându-se regulilor de procedură penală, orice infracțiuni și a trimite pe făptuitori înaintea justiției:

5. A executa măsurile de poliție prevăzute de legi și regulamente speciale, precum și măsurile speciale de siguranță și ordinele cu cari ar fi anume însărcinată.

6. A îndeplini orice alte atribuțiuni impuse ei prin legi și regulamente, cu caracter administrativ.

Numai citind aceste înșirări de atribuție date poliției — fiecare un complex de operațiuni — ne putem face o iconă clară despre munca uriașă, care trebuie să o desfășoare polițistul, și despre cunoștințele nenumăratelor legi, cari trebuie să le pună în aplicare, cum și să vegheze la respectarea și executarea lor.

Și să nu se uite: Polițistul are a se ocupa atât de prevenirea infracțiunilor, — caz când lucrează ca poliție administrativă sub controlul și ordinul șefilor ierarhici, — cât și la descoperire infractorilor după săvârșirea faptei lor, caz când e obligat să lucreze după normele date de instrucție.

Înșirând aceste multiple soiuri de atribuțiuni, pe cari le are polițistul, ar rezulta acest fel de slujbaș al statului trebuie să aibă pe lângă retribuția potrivită și o pregătire profesională extraordinară. Din păcate însă nu are nici una, nici alta. Toală lumea știe modul de recrutare și retribuire al personalului polițienesc, dar lipsa de pregătire și lipsa de orice material de consultare întrece închipuirea, lipsesc broșurile de propagandă, cărțile profesionale și revistele de specialitate din care s'ar putea orienta polițistul în grelele cazuri practice, cari trebuiesc rezolvate în executarea conștiințioasă a serviciului său.

Sunt polițist bătrân, și totuși în multe rânduri am avut nevoie a consulta cărți și reviste românești pentru a mă putea folosi în cazuri excepționale de experiența altora. N'am aflat însă nimic, căci în biroul de astăzi al polițistului nu sunt alte hârtii, decât ordinele de serviciu și condica de prezentare.

Numai autodidactismul și talentul personal nu sunt deajuns pentru formarea unui erudit personal polițienesc al unui stat de 14 milioane locuitori. Tendințele moderne spre poliția științifică către care cu drept cuvânt tindem împinși de progres, trebuie să ne deștepte că poliția română nu mai poate rămânea aceea ce este, trebuie să începem a lucra la instruirea ofițerilor de poliție și a polițailor în general, dându-le material de consultare și posibilitate de instruire.

Animat de sentimentul de solidaritate ce mă leagă de corpul poliției țării din care fac parte, m'am gândit la un loc cu

mănunch'ul de colaboratori ce mă înconjoară să fac să apară revista „Polițistul“, ca organ al Corpului polițiștilor români.

Revista noastră exclusiv profesionistă va publica pe lângă legile relative la organizare și diferite proceduri, ori ce articole cu conținut practic și deslegări concrete de serviciu polițienesc. Bazându-ne activitatea pe colaborarea cât mai întinsă a oamenilor de știință și polițiștilor cu experiență și cultură, din cuprinsul României întregite, înțelegem a ne ocupa de ori ce probleme de poliție științifică, putând astfel pune la îndemâna cititorilor profesioniști material, științific și de progres util corpului poliției Române.

Neuitând, că apărem în Cluj, capitala Ardealului, și dintr'o solitudine ușor de înțeles pentru ofițerii de poliție din Ardeal, vom căuta să contribuim printr'un dicționar apropiat scopului la curățirea limbii împetrițate până azi cu diferite străinisme și utilizată încă în aceste părți unite ale regatului. Vom deprinde astfel personalul polițienesc din Ardeal să utilizeze limbajul curat românesc pentru cinstirea corpului poliției române, sprijinind și contribuind totodată la adevărata unificare sufletească și concretă a funcționarilor de Stat.

Atunci când vedem că pe orizontul publicisticei române apar zeci de reviste cu conținut frivol și desemne cari jignesc simțul de pudoare, este o datorie patriotică să luptăm pentru izbânda unor idei sănătoase progresul științei și propășirea corpului poliției române.

De aceia convingși, că apariția revistei „Polițistul“ ca organ al Corpului Polițiștilor Români se va nizuși să corăspundă unei necesități reale simțite, desfășurăm în larg flamurile drapelului și pășim hotărât la munca constructivă.

OVIDIU GRITTA
Prefectul Poliției Cluj

POLITICA GENERALĂ ȘI POLIȚIA

de

Dr. CASSIU MANIU, profesor universitar de politică.

Politica generală a statului determină scopurile, a căror realizare este condiționată de intervenția puterilor constituționale și a administrațiunii publice.

Pentru ca scopurile generale politice să poată fi atinse trebuie să studiem fiecare caz în care este necesară intervenția ori a legislațiunii ori a administrațiunii publice.

Politica generală este în esență cunoașterea puterii statului față cu puterea altor state, și a forțelor sociale ce au înrâurlnță asupra vieții statului. Politica generală servește omului politic ca să prevadă acțiunea și treapta evoluțiunii tuturor acestor forțe și ne învață modalitatea cum trebuie îndestulite și aduse în conglăsuire aceste forțe.

Modalitatea aceasta o hotărăște activitatea legislativă și activitatea administrațiunii publice.

Știința politică, temelia politice generale ne spune cari sunt scopurile statului, știința administrațiunii ne spune în ce chip trebuie să ne folosim de puterea statului în cazul concret.

Politica generală determină administrațiunea publică. Prin urmare tot politica generală reglementează și activitatea poliției, fiind poliția administrațiunea siguranței publice.

Precum există o știință a administrațiunii publice tot așa există o știință a poliției. Există o știință a modalității cum trebuie apărată societatea și statul contra elementelor periculoase pentru ordinea juridică, și pentru conservarea și progresul societății.

Civilizația și cultura nu pot suferi elemente dușmane civilizației și culturii. În tot locul și în toate vremurile societatea a avut să poarte război contra elementelor ce nu aveau valoare morală și spirituală, și ca urmare le-a îndepărtat ori le-a extirpat.

Politica generală tot asemenea numără între scopurile sale principale educarea, formarea, adunarea și organizarea cetățenilor valoroși moralicește și spiritualmente, iar de altă parte împuținarea indivizilor

cari nu se adoptează idealului civilizațiunii și culturii prin energia morală și spirituală. În munca aceasta se folosește de aparatul administrativ al poliției. Politica generală are cel mai mare interes ca poliția să prevină și să întrebuițeze represiune față cu orice fărădelegi și în special față cu delictes. Nici când nu avem destulă siguranță publică. Statul are datorință ca să desfășure o activitate tot mai intensă spre a ne asigura pacea, ordinea și siguranța personală și a averii. Prin urmare poliția trebuie să ia măsuri energice cu privire la fapta ce pot fi privilegiu ori spre înfăptuirea fărădelegilor, ori spre ușurarea comiterii crimelor și a delictelor, ori spre asigurarea nepedesirei lor.

De altă parte și cetățenii sunt datori a denunța și a însemna fapte a căror cunoaștere, ușurează prevențiunea ori represiunea fărădelegilor. Condițiunea indispensabilă a unei bune funcționări a poliției este cea mai deplină cunoaștere a delictvenților abituali. Idealul ar fi ca poliția să cunoască precis moralitatea, obiceiurile, datinele, deprinderile, chiar și faptele tuturor cetățenilor. Spre atingerea acestui scop s'au găsit deja o mulțime de mijloace. Poliția trebuie să cunoască bine caracterul, tendințele, ideile fiecărui individ despre care să presupune că ar putea comite fărădelegi.

Poliția trebuie să supravegheze tot în interesul politicei generale anumite categorii de indivizi cari sunt în deosebi primejdioși. Legea trebuie să ușureze supravegherea acestor categorii. Atari categorii sunt a) străinii, b) vagabunzii, trântorii, oamenii cu rău nume.

Există deci o știință a poliției chiar așa precum există o știință a politicei generale. Pentru organizarea sănătoasă și funcționarea viguroasă a poliției avem lipsă de o știință a poliției. Avem lipsă de cunoașterea legilor și a supremului principiu al siguranței publice. Trebuie cercetat deci în fiecare caz raportul ce există între știința poliției și știința politică, între poliție și între politica generală.

Polițiile europene*)

TRAIAN PUTICIU șeful secretariatului din Insp.
General de Poliție și Siguranță Cluj.

Poliția franceză (Paris).

„Spunemi de unde ești — și-ți spun ce polițist ești”, un dicton foarte actual și potrivit. Nimeni nu se naște polițist. *Polițistul bun* trebuie instruat și crescut. Toate polițiile atât din Europa cât și celelalte din America, Australia etc. nizuesc în urma congresului internațional din America 1923 cât și cel din Wiena 1924 la lupta comună în contra criminalului, având deviza: lupta internațională contra crimei! Aceasta acțiune s'a impus în urma pericolului care din zi în zi se prezintă tot mai grav în forma: criminalului internațional. Mai cuseamă în urma războiului mondial s'a putut constata că aceasta specie, dupăcum o numesc revistele americane: „Crime naive” — valul criminalității — amenință la dărâmarea zidului ordinii și a moralității publice, fără considerare la țară și națiune. „Criminalul local dispare cu încetul, și în locul lui apare elegantul hoț din hotelurile grandioase, falsificatorul de cekuri aventurierul cu și fără titluri impunătoare, spărgătorul cu instrumentele sale cari dovedesc că și el ține has cu progresul tehnic. Toți aceștia apar azi într'una mâine în altă capitală, pentru că frontiera pentru ei nu înseamnă zidul chinezesc. Hârțiile sunt în perfectă ordine, pentru că ori sunt procurate la rutinajii falsificatori de pașapoarte, cari liferează prompt și bine. Pășirea lor sigură, toileta selectă, valuta bună și abundanță completează istoria naturală a acestor criminali.

Departate, după ei, la orizont apar oamenii poliției cu mandatul de arestare în mână, și se găesc la prima dificultate: frontiera țării străine. Până se procură hârțiile necesare dela toate forurile competente, până se intervine pe calea ierarhică și a diplomației, criminalul care înainte de a săvârși faptele, și-a asigurat fuga cea mai rapidă și scurtă, de mult se află în siguranță, și consumă rodul loviturii succese, ori se află în alt continent în afaceri particulare și familiare“.

Ca rezultat rămâne în cele mai multe cazuri: o „fișă de urmărire”. Sunt de multe ori stări grotești, și de aceea nu e de mirat că în primul rând chiar reprezentanții polițiilor europene doresc o sanare radicală dovedind cât s'a dezvoltat spiritul și directiva politice în ultimi 20—25 ani.

Va fi cred, de interes colegial a cunoaște diferitele organizații a polițiilor din Europa, în primul rând poliția franceză: cea din Paris.

În comparație cu autonomia orașelor din Ardeal, asemenea autonomie în Franța nu se găsește. Parisul nu are primar central (maire central) căci toate drepturile sale sunt rezervate prefectului de județ și prefectului de poliție. Parisul e împărțit în 20 de circumscripții (anondisment) și toată circumscripția în 4 cartiere. Tot cartierul își alege un consilier pe 4 ani, (conseiler municipal) și din aceștia 80 de conselieri contra consiliului orașenesc (conseil municipal). Nici acest consiliu, nici funcționarii lui aleși n'au dreptul a eda statute orașenești ori administrative. Toată competența constă în administrația averii imobile și mobile a orașului, și fixarea bugetului orașenesc, aducând hotărâri asupra dărilor orașenești. Administrația faptică a Parisului și a județului Seine e comună și e condusă de doi funcționari superiori denumiți de către președintele republicii, prefectul județului Seine-i și de către prefectul de poliție. Aceștia sunt reprezentanții guvenului, șefii județului și primarii orașului Paris.

Toate chestiile polițienești cari sunt taxative înșirate într'o lege specială, cad în competența prefecturei de poliție, celelalte administrative în competența prefectului județului. (Matriculă, recensământ fără agende polițienesc). Bugetul administrației e acoperit în parte de stat, de altă parte de județ și orașul Paris.

Poliția e statificată încă din anul 1667 când Ludovic al XIV. a însărcinat pe funcționarul regal: „lieutenant général de police” cu agendele siguranței publice, a comunicației, salubrității și iluminăției străzilor. Ca autoritate separată funcționează din secolul al XVI. organizată de Sully, dezvoltată de Colbert, și ridicată de șefii ei geniali, ca Sartine. Le Noir, d'Argenson și Delamare la nu nivou însemnat încât a fost privită de către statele vecine ca politică de model și demnă de imitare.

Schimbarea cea mai importantă a obvenit sub regimul revoluției (republica primă) prin care sa fixat postul de prefect de poliție. Deatunci au trecut multe guverne, chiar și forme de guvernare, competența poliției când era restrânsă, când era mai mare, dar principiile organizației tot aceleași au rămas.

Prefectura poliției de azi, ca organism compact, constă din două părți: *I administrația centrală și*

II. serviciile externe.

Sub administrația centrală se înțelege prefectura poliției în senzul strict luat, secțiile interne, terenurile administrative, iar celelalte servicii sunt serviciile externe. — În general orga-

*) Izvoare: Dr. S. Roscher, Großstadtpolizei.
Pierre Morel: La police à Paris.
Dr. Dehmal Die kriminal polizei, Wien.
Dr. Dorming: Külföldi rendőrség.
Reviste,

nizația poliției parisiene e foarte complicată. Prefecul poliției are retribuțiunea de 40.000 franci, iar substitutul (secrtaire général) 15.000 (anul 1912).

Secția cea mai importantă a administrației centrale este: cabinetul prefectului, constând din 2 servicii; menționez încă biroul secretarului particular, care e încredințat cu corespondența confidențială, registratura prezidială, serviciul intern telefonic și telegrafic etc. E caracteristic numărul hârtiilor registrate în anul 1923: 925.724.

Cabinetul prefectului se ocupă cu următoarele agende: poliția politică, presa, anumite chestii bisericesti, comerțul și controlul importului și exportului de arme, agendele militare, adresele autorităților superioare și cardinale, pensii, ajutoare, teatre, petreceri, concerte, amulări, festivaluri, permisele de domiciliu etc. — (Parisul are azi 71 teatre de clasa primă, și 197 de clasa doua. Circuri, varieteti etc., cu totul 1711).

Secretariatul general se ocupă exclusiv cu denumiri, transferări, concedii, permise, premii și pensii.

Arhiva prefecturii poliției care a ajuns în anul 1910 un muzeu istoric foarte interesant, cu colecțiuni foarte bogate, arhivarii ținând și prelegeri speciale în legătură cu documentele expuse din anii 1560 până 1910.

Un rol important are serviciul circulației și transporturilor. (Inspection divisionnaire de la circulation et des transports) împărțit în 5 secții și inspectorale externe. De aceste se țin toate vehi-

celele mișcate de animale sau putere motorică, tranvaiele, omnibusuri, biciclete, căile ferate, trenul souterain (metropolitain) navigația etc. Secția a V-a se ocupă cu agendele magaziei prefecturii poliției.

Pe când în anul 1906 Parisul avea numai 36 autobuse, azi circula deja 1427, afară de tramvaiele electrice în număr de 4200. Taxametre, automobile sunt 14.260 cu cai numai 4527. Contravenții au obvenit: 27.943 (în anul 1923). Pe lângă aceasta circulație mare nu e mirare că accidentele sunt îngrozitoare de numeroase anual între 6500 — 7000, cu cca 45% cazuri mortale.

Alimentarea orașului a impus prefecturii și al doilea serviciu însemnat: poliția hulelor târgurilor și abatoarelor (Inspection divisionnaire des Halles, marchés et abattoirs) care se ocupă și cu controlul greutateților și măsurilor, cu urmărirea și constatarea falsificărilor de alimente și serviciul sanitar veterinar (Inspection vétérinaire sanitaire de Paris) având la dispoziție 1 comisar 22 inspectori-comisari și 2 inspectori plus personalul necesar.

Acest serviciu stă în permanentă legătură cu laboratorul de chimie și oxicologie al orașului.

E interesant că corpul pompierilor e direct subordonat prefectului de poliție, care e șeful și dispune personalului: 1 colonel, 1 locotenent colonel ca substitut, 82 ofițeri și peste 2000 subofițeri, adică soldați pompieri.

(Va urma).

Infrânarea prostituției clandestine.

Profracerile sociale din aceste zile ale tuturor transformărilor au dat elementelor dornice de un trai echivoc, posibilitățile cele mai facile de a duce o viață dăunătoare societății. La posibilitățile acestea prilejuite de noile condițiuni se adaugă afluențe neobișnuite înainte, a populației rustice în orașe și a populației din orașele, în orașele cu trafic mai mare, cu bani mai mulți și cu mai multe posibilități de scăpare de critica oamenilor și totatunci de pedeapsa legii. Incepând dela cerșetoria de rând, dela tapajul de toate felurile, dela șarlataniile fără număr și fără precedent, până la prostituția care este cea mai obișnuită exploatare de către femei a posibilităților de trai ușor, transformările aduse de vremurile postbelice ni-au dat toată acea filieră de paraziți cari fac rușinea societății actuale și o lovesc în bazele ei cele mai de jos, în moralitate, care este temelia vieții sociale.

Diferitele măsuri ce s'au luat de autorități, au făcut cu încetul să dispară unele din aspectele acestea ale societății postbelice. Legea contra vagabondajului ne-a scăpat de cel puțin 80 la sută din elementele îmbrăcate în zdrențe, cari își făceau un chin plimbarea dela un colț de stradă la celalalt. Tot ea ne-a scăpat de mulți certaji cu justiția, precum și de o sumedenie de

inși cari se plimbau sfidători printre cetățenii cu drepturi și datorii, deși le știa toată lumea lipsa oricărui act care să i îndreptățască a ședea printre noi. La schimb s'au înmulțit elementele dubioase cari speculează sexul frumos, făcându-l de rușine pe stradă, la cafenea și mai ales în localurile unde petrecerile se fac fără perdea și fără considerație de criza financiară. Primejdia acestor elemente feminine, cu cetățenie incertă, cu domiciliu inavuabil, cu condicua neverificată sau inexistentă, a devenit mare de când societatea în loc să le înfrânez, le alintă, le plătește, le încurajează cu ochiade, cu vorbe de spirit pe stradă, cu impudice drăgălășenii la cafenea sau la bar, și cu o destul de mare nepăsare și dezinteresare din partea presei cotidiene. Pe lângă celelalte rele ce le face în societate prostituția, răspândind boalele lumești, făcând imposibilă unei femei serioase plimbarea pe stradă dar mai ales prezența într'un restaurant, într'o cafenea, — ea ni-a mai adus și cealaltă primejdie, a prostituatelor de peste hotare venite cu indicații dela serviciile de spionaj ale diferitelor țări dușmane.

Se impune deci un sever control al lor în tot cuprinsul țării și controlul acesta, asanarea aceasta a vieții sociale incumbă în rândul dintâi organelor polițienești. Serviciul ce trebuie să-

facă acestea este cu atât mai mare și mai greu deci, cu cât în ajutorul lor nu prea vine nimeni, ci, dimpotrivă, se dă un sprijin nu numai mutual elementelor dubioase cari mercantilizază iubirea. Se face mai mult. S'a văzut astfel, în deosebi în timpul din urmă și în special în vara aceasta, că presa din țară dă un imbol de neînțeleș pornirilor trupești cari și-au dat frâu liber sub ochii publici. Prin fel de fel de senzaționale și înflorite reportajii, menite a atrage cât mai mulți cititori, s'a dat îndemn pornirilor cari periclitează vârsta puberă și s'a ajuns la rapturi de minore, la fugi din casa părintească, aida ca pe vremurile de demult, când însă tânăra înșelată își găsia mai ușor existența, sau era mai cinstită decât să 'și prelungească o existență echivocă, lăsându-se ca înșelatele de astăzi în brațele prostituției, spre a cădea până în cea mai de jos murdărie socială.

De aceea, cu cât este mai singură în sforzările ce le va face poliția pentru înfrânarea acestui rău, cu atât trebuie să lupte mai serios. Este astfel satisfăcător, că diversele servicii pentru controlul moravurilor publice au început a se organiza în vederea acestei lupte grele.

În afară de raziile cari s'au dovedit salutare, se pune chestiunea lărgirii controlului și mai departe de obișnuitele legitimații de până acum. Se fac astfel proiecte, și e bine ca ele să fie discutate, ca să se vină cu soluții cât mai efective.

Remarcăm în acest loc un proiect elaborat de serviciul de control al moravurilor din Timișoara, proiect care a scăpat ziarelor noastre, așa că n'a putut să-și spună cuvântul nimeni despre soluțiile ce le prevede. În linii generale, se stipulează controlul nu numai al femeilor cari pot fi prinse cu ocazia raziilor, ci și al celorlalte cari practică iubirea vândută în ceasuri și 'n locuri mai greu descoperite. Proiectul acesta se îndreaptă deopotrivă contra prostituatelor cu conducă, cât și acelor cari în baza unei ocupații laterale se declară femei cinstite. El prevede pedepsirea servitoarelor cari sunt prinse la taifas după orele nouă seara și darea lor afară din slujbă în cazuri de recidivă, iar pentru femeile venite la oraș în căutare de serviciu prezentarea lor la poliție, de unde vor fi sălășluite la femei concrezute de poliție și unde nu vor putea sta mai mult de două săptămâni trebuind în acest timp să-și găsească o slujbă, altfel vor fi trimise la urmă. În privința lucrătoarelor, fetelor de birou sau altor femei cari practică prostituția și fac tot atunci pe femeia onorabilă, se prevede un control mai delicat, făcut de o mână de agenți cu această menire specială, de a le pândi și a le surprinde în așa fel în contradicție cu moralitatea publică, încât nici agentul să nu ajungă în conflict cu prescripțiile legii privitoare la libertatea individuală.

Evident, că măsurile cele mai bune sunt inspirate de nevoia momentului și de împrejurările speciale, pe cari agentul supraveghetor al bunelor moravuri trebuie să le știe sesiza instinctiv

înaintea oricui. Totuș, față de întinderea ce a luat-o această plagă socială, este nevoie de procedări sistematizate, ca acele de mai sus bunăoară. Orice aport nou, înseamnă astfel o nouă armă de luptă și este bine și tot atunci este natural, că seriozitatea problemei îndeamnă pe tot mai mulți să se ocupe de ea, dând la soluționarea ei un aport binevenit.

Din proiectul de mai sus reținem faptul, că s'a dat atenție deosebită prostituției ce o face servitorimea și care daunează într'o mare măsură sănătatea tinerilor din clasa de jos și chiar sănătatea multor tineri de sub steag. De asemenea este salutar gândul înfrânării prostituției clandestine profese de femei cu anumite ocupații, cari îndrituite întrucâtva de această condiție socială își plimbă tentațiile sub ochii tuturor, fiind o primejdie chiar mai mare decât prostituatatele celelalte. Lupta contra prostituției ce o practică ele trebuie dusă cu mai multă pricepere, cu mai mult tact, tocmai pentru că sunt mai precaute decât celelalte și cu pretențiile sociale de cari vorbeam mai sus.

În marginea celor de mai sus trebuie subliniat un fapt, care evidențiază câtă atențiune se dă acestei probleme în alte state. Proiectul de mai sus n'a ajuns încă în discuția presei zilnice dela noi, totuș organul german al guvernului cehoslovac, „Prager Presse“, l-a înregistrat la loc de frunte între știrile sale din săptămânile trecute. Atenția aceasta nu este un fapt divers. Ziarele din statul vecin au discutat alături de Corpurile legiuitoare problema prostituției clandestine, mai anii trecuți, când parlamentul din Praga a hotărât închiderea caselor de prostituție.

Este un îndemn pentru noi, ca să ducem lupta cât mai stăruitor, până la deplina soluționare a acestei serioase probleme.

Dr. I. Verzeanu.

Pe marginile unei cărți

În interesanta sa broșură „Terminologia Medico-legală“ autorul, dl *Dr. Virgil Ciobanu* fost șef de lucrări la Institutul medico-legal din Cluj, arătând în *prefață* folosul apariției acestei cărți pentru medicii legiști din Ardeal, spune între altele:

„Greutatea cea mai mare care o întâmpină fiecare medic legist din Transilvania, Bănat și Maramureș și cred și din celelalte provincii alipite este dictarea procesului verbal și a concluziunilor *în limba română*. A trecut atâta dela alipirea noastră la sânul mamei noastre România, și încă și astăzi, și poate mâne, *întreg aparatul de investigație*, ordinul pe baza căruia medicul legist este invitat să facă autopsia, procesul-verbal despre autopsie etc. se fac la noi în limba maghiară sau într'o *limbă românească*, atît de stricată cum poațe nu s'a vorbit nici odată în Transilvania și care pe

oricare român îl jignește în cele mai curate sentimente de iubire a limbei și neamului.¹⁾

Cauza acestei crime împotriva limbei e ușor de înțeles, greu de scuzat, foarte de regretat și cât se poate de iute de înlăturat. Toți medicii legiști sunt sau streini cari nu ne cunosc limba, sau români, cari au studiat în școli steine și nu cunosc terminologia și n'au ocaziune să-și completeze cunoștințele în limba română, deoarece nu le stau la dispoziție reviste și manuale românești, sau poate nici nu le cunosc, și nici nu le pot procura fiind foarte scumpe și astfel nu-și pot însuși terminii tehnici. S. m. d.

E probabil că distinsul autor face unele exagerări mai mici sau mai mari în acest sens, dar în orice caz este dureros, că nici astăzi după 4 ani (cartea a apărut în anul 1920) scrisul românesc nu merge spre îndreptare.

Limba în care sunt redactate aproape toate actele aparatului judiciar și a poliției de investigați la noi în Ardeal este împetrișată cu tot soiul de străinisme și provincialisme. În acest fel nu ne prea putem mândri cu ea.

Personalul polițiilor noastre fiind recrutat în majoritatea cazurilor din oameni fără examene și fără pregătire desăvârșită în ce privește întrebuințarea adevăratei limbi românești, nu e mirare că o bună parte a personalului amintit nu este în măsură a utiliza adevăratele expresii cum și termenii științifici și tehnici adevărați.

Reese din aceste constatări triste, dar adevărate, că ofițerii de poliție cum și agenții din aceste plaiuri ale țării, întâi și întâi vor trebui a fi instruiți din acest gingaș și capital punct de vedere.

Ceeace căutăm a accentua este: unificarea limbei în grai și în scris.

Nu e de ajuns că legea de organizare a poliției generale a Statului s'a extins și în Ardeal încă din luna 1021 (prin decretul regal publicat în „Monitorul Oficial” No. 68, 1921), nu e de ajuns că s'a purces la schimbarea numirii gradelor funcționarilor respectivi (căpitanii cu numirea de șefi de poliție, ofițerii sunt numiți comisari și subcomisari), ci concomitent cu extinderea acestei legi și asupra provinciilor alipite, trebuia pornită o acțiune titanică și serioasă la răspândirea adevăratei limbi românești, prin broșuri, prin reviste și alte cărți de aceasta natură. În acest mod s'ar fi putut face dela început reală unificarea.

S'ar fi putut pretinde funcționării din Ardeal ca să vegheze întâi de toate asupra între-

bunțării limbei românești. Aceasta trebuia să fie o condiție sinequa non.

Era cu atât mai necesar acest lucru, cu cât o parte din personalul polițiilor din Ardeal serviseră și sub vechea poliție orășanească și aceleași legi maghiare au fost menținute de Consiliul Dirigent. Dar mai necesar a fost și este înființarea de cursuri, școale pentru ofițerii de poliție și pentru sergenții de oraș atât de puțin pregătiți pentru un serviciu greu și cu atâta răspundere, cum este serviciul de polițist astăzi. Cu ocazia predării acestor cursuri s'ar da pe lângă cunoștințele absolut necesare în ce privește modul de împlinirea conștiinciosă a îndatoririlor cerute de lege și modele cum să se facă raportul oral și scris, precum și dresarea proceselor verbale, cari în prezent se dresează într'o formă și mai ales într'o limbă românească care-ți produce scârbă.

Unificarea unui serviciu atât de întins și de important al statului cum este serviciul poliției, trebuie să înceapă în mod normal prin romanizarea lui, prin întrebuințarea adică în interiorul, în funcționarea lui intimă a unui limbaj românesc curat priceput de toți cei de un sânge și de un grai. Elementele streine care servesc în poliția românească ca și românii aflători în acest serviciu al României Mari sunt obligați să cunoască mai ales limba curată a țării pe care o servesc. Trebuie să știe cu toții a dresa acte și rapoarte atât ca instrumente exercitând poliția preventivă cât și atunci când lucrează în legătură cu justiția ca ofițeri de poliție judiciară.

Și dacă în părțile vechi ale țării se vorbește mai puțin despre acest deziderat, în părțile unite ale Ardealului și Banatului practica limbei curate românești este imperios recentă organelor de poliție, care ca agenți de execuție și control au un rol atât de mare în mijlocul populației minoritare.

Limba țării, limba poporului românesc este însăși pecetea lui națională, este patrimoniul strămoșesc care ne a păstrat individualitatea etnică. Ea concretizează puterea noastră de stăpânire în limitele granițelor de dezvoltare ca popor. Iată pentru ce streinul ce trece granița la Curtici sau Oradea Mare pe teritor românesc trebuie să audă limba curată și dulce românească începând cu polițistul vameșul și sfârșind cu funcționarul de cale ferată, căci numai astfel va simți că a călcat pe pământul scump al țării românești.

Este adevărat că oficialitatea nu poate să se îngrijească de toate greutățile consolidării neamului. Ducerea acestui războiu economic, cu cât trece vremea tot mai aprig, cerințele atât de nenumărate sunt imposibil de satisfăcut deodată și pentru toți. De multeori inițiativa particulară este chemată a ajuta oficialitatea, și exemplele bune sunt urmate de autorități și încurajate, având urmări și rezultate satisfăcătoare pentru binele obștesc.

În această ordine de idei revista „Polițistul” va sta la îndemâna întregului personal al polițiilor din țară. Prin coloanele ei deschise tuturor

¹⁾ Pentru a aduce un exemplu, citez un decis prin care se ordonă autopsia: „Végzés: Comitere de nenorocire miatt, Főpítői necunoscuți ellen indított bűnygyben, A. M. holttestének szemléjét és boncolását a kir. ügyészségnek X számú indítványára alapján a Bp. 89 és 240 §-a értelmében elrendelem: mert subversează suspiciunea că moartea vătămatului e cauzată de crimă”.

va îngriji să se cultive limbajul curat românesc atât de trebuitor progresului țării. Va începe să publice legile de ordin profesional și va căuta ca prin articole cu caracter exclusiv practic să deslege probleme, cari zilnic se ivesc în executarea serviciului de polițist. Va explica în fiecare

număr articole și texte de lege și rămânând tri-bună liberă, va lupta pentru drepturile și preroga-tivele corpului polițist al țării, va aminti fără șovăire celor ce se jertfesc zilnic în serviciul public datorită ce le incumbă tuturor.

Vedim

FURTUL ȘI PEDEAPSA LUI

Din cauza sdruncinării morale, a necesi-tății, a lenei în special, — factori principali ce au dat naștere la înmulțirea infractorilor de după război, — societatea a fost mai mult ca în alte timpuri sdruncinată prin nerespectarea avutului altuia. Gnană după hoți, arestări peste arestări, condamnări, toate nu au dat nici un rezultat. Gem pușcăriile de delictanți, dar în urma lor apar alți pungăși, și numărul crește pe fiecare zi. Pentru îndreptarea acestui flagel, nu ar fi alt remediu decât pedeapsa privativă de libertate în cazuri grave, iar pentru așa zisele „furtișaguri“ pedeapsa corporală, ordonată printr'o sentință judecătorească, și aplicată în public, ca exem-plaritate.

Învățătorii în școală, preoții în prelegeri, ofițerii prin cazărmi, au obligațiunea să tălmă-cească legea, arătând subaltern lor pedepsele la cari se expun, când nu respectă avutul altuia, și cred că lucrurile ar porni spre calea cea bună, ajungând iarăși timpul când puteai lăsa punga în mijlocul drumului, fără nici o teamă, ca pe vremea lui Vlad Țepeș. Și pentru ușurare, încerc în acest articol să arăt ce este furtul, insistând în special asupra penalității (pedepsei), pentruca indivizii să și dea seama mai bine de gravitatea faptei și de urmările unui pas greșit.

„Săvârșește un furt, acela care va lua pe ascuns, un lucru mișcător al altuia, cu gândul de a și-l însuși pe nedrept“. Aceasta este defi-niția furtului după art. 306 C. P. din vechiul Regat și după art. 333 C. P. aplicabil în Ardeal.

De ex. iau pe ascuns un ceas, fără știrea proprietarului, cu gândul să mă fac eu stăpân pe el.

Dacă proprietarul consimte să mi-l dea, sau ceasul a fost al meu, sau nu l'am luat pe ascuns, atunci nu mai avem un furt.

Furtul este simplu s'au calificat. În legea din vechiul regat, furtul a fost socotit întotdeauna drept delict, deoarece pedeapsa a fost închisoare corecțională, în Ardeal însă când valoarea obiec-tului a fost mai mare de 2000 lei, furtul este socotit drept crimă.

Pedeapsa furtului simplu este închisoare corecțională dela 15 zile până la doi ani, iar în Ardeal, până la un an pedepșind și tentativa. În legea din vechiul regat, furtul mai poate fi pedepsit și cu amendă dela 26—500 lei (art. 308).

Exemplu de furt simplu. Doi săteni stăpânesc în comun o pădure. Unul dintre ei, taie lemne pe ascuns de celălalt, și și-le însu-sește.

2. Furtul de rufe de pe un gard.

3 Furtul de pește dintr'un iaz, etc.

Se pedepsește cu închisoare dela 3 luni până la 2 ani și cu amendă dela 100 până la 1000 lei (art. 309 C. R.) cei cari fură sau înc-earcă să fure (tentativa) de pe câmp, vite, unelte de agricultură, stupi de albne, pânzeturi, lemne din pădure sau magazii tăiate sau nu, fân, bucate, fructe, servitorul dela stăpân, birtașul hangiul dela oaspeții lui, cârciumarul, hotelierul, cărușul, luntrașul din lucrurile încredințate lor de călători, sau într'o casă locuită, și în timpul nopții, ori de 2 sau mai multe persoane...

Pe lângă pedeapsa de mai sus, mai pot fi osândiți și la interdicțiune pe timp mărginit. Pedeapsa în una din împrejurările de mai sus, vedem că este mai gravă, deși avem tot un furt simplu, deoarece legiuitorul român a avut în vedere atât pericolul social cât și modul de perversitate al delictventului.

Furtul calificat (art. 310 C. P. R.). Pedeapsa este dela 3—5 ani închisoare dacă furtul s'a săvârșit în una din împrejurările următoare:

1. Într'o biserică, mănăstire, sau au fost furate lucrurile ce servesc pentru religie.

După C. P. din Ardeal art 336 punct 1 combinat cu art. 49 din Lg. XXXVI/908 Np. pedeapsa este reclusiune până la 5 ani, sau temnița grea până la 10 ani dacă valoarea lu-crului furat este mai mare de 40000 lei.

2. Prin spargere (efracțiune) art. 336 punct. 3 Leg. ardeleană, sau escaladare.

(Art. 314 C. P. R.) Prin spargere se înțelege furtul săvârșit prin siluire, rupere, spargere, dă-râmarea zidurilor, ulucelor sau alte îngrădiri închise (țarcul) a învelișurilor, a porților, a par-doselelor, ferestrelor, închieturilor, a lăcatelor, sau fac o gaură ori o lărgește să se introducă în casa sau să scoată lucrurile pe acolo, sau în interiorul clădirii sau îngrădirii, rupe închietori, sparge dulapuri, lăzi, cufer destinate pentru păstrarea banilor sau a altor obiecte.

(Art. 313 C. P. R.) Prin escaladare se în-țelege orice intrare într'o casă locuită sau în-grădită printr'un loc ce nu servă drept intrare, săvârșită prin suirea peste ziduri, garduri, ferestre, prin hoanuri, prin ferestre dela pivnițe sau prin orice gaură pe sub pământ.

3. (Art. 315 C. B. R.) Prin chei mincinoase (art. 336 punct 4 C. P. Ard) înțelegem orice cărlige, chei prefăcute ori ce uneltă, ce nu fusese hotărâtă de proprietar drept deschietoarea la-cătelor sau broaștelor, precum și ori ce fel de închietoare.

4. Cei cari fură prin tăierea legăturilor, ruperea sigiliilor, prin chei mincinoase sparge pe drumuri, târguri, diligențe, casa poștei, drum de fer, gară, vapor, corăbii, pe unul din lucrurile călătorilor sau servesc spre a se transporta.

5. Cei ce fură dela un nebun sau un copil mai mic de 12 ani, ca și cei ce fură într'un incendiu, inundații, lucruri ce se aflau în primejdie sau puse în loc sigur.

Furtul mai poate fi pedepsit și cu reclusiune (până la 10 ani) dacă:

1. unul sau toți purtau arme pe față sau pe ascuns.

2. Dacă au fost 2 sau mai mulți înși întovărășiți pentru a comite furturi.

În caz de recidivă pedeapsa va fi maximul închisoarei (5 ani). În C. P. din Ardeal reclusiunea 5 ani sau 10 ani dacă furtul este ocupațiunea obișnuită a hoțului. — Furtul e crimă dacă este făcut de slugă față de stăpân, sau de un funcționar public, care în acest scop e folosit calitatea sa.

Furtul săvârșit de militari este pedepsit de art 241 Codul de justiție militară, cel simplu cu

închisoare de la 3 luni la 3 ani, iar cel calificat dela 3 ani la 5 ani.

În caz de circumstanțe ușurătoare (art 60 C. P. R.) pedeapsa nu poate fi mai mică de 6 luni dacă soldatul a comis furtul la cetățeanul unde fusese încartiruit, sau de 2 ani pentru furtul calificat.

Furtul se pedepsește chiar dacă te-a iertat păgubașul, sau dacă lucrurile furate au fost înapoiate, găsite de vătămat sau de autorități.

Furtul se urmărește din oficiu întrucât atinge ordinea publică.

Se pedepsește cu închisoare dela 1 lună până la un an acela care cu rea credință preface sau preschimbă chei mincinoase, știind că ele vor fi întrebuițate la săvârșirea unui furt (art. 316 C. P. Român).

În ambele legiuri furtul săvârșit între soți, frați, surorii etc. se pedepsește numai dacă vătămatul face plângere. Acțiunea poate fi strânsă în Lg din Ardeal dacă stăpânul iartă pe servitorul hoț.

Furtul este o faptă infamantă și atrage după pedeapsă și interdicțiunea unor drepturi.

Pedeapsa furtului

Furtul	In vechiul Regat	C. P. R.	In Ardeal		La militari	In ambele legi
Simplu	15 zile—2 ani închisoare	câteodată amendă 100—1000 lei	1 zi—1 an închisoare	—	3 luni—3 ani închisoare	Interdicțiunea
Agravat	3 luni—2 ani închisoare	câteodată și cu amendă dela 100—1000 lei	1 zi—5 ani închisoare	și interdicțiunea	—	
Calificat	3 ani—5 ani închisoare	și chiar reclusiunea (10 ani)	1 zi—5 ani reclusiune	și chiar 10 ani temniț grea	3 ani—5 ani închisoare	
Tentativa	Se pedepsește cu un grad mai jos				ca fapta însăși	
Recidiva	maximul închisoarei		10 ani temniță grea dacă este ocupațiunea obișnuită		maximul închisoarei	
Circumstanțe ușurătoare	cu Art. 60, până la o zi închisoare sau amendă		cu art. 92 o zi închisoare sau amendă		6 luni sau 2 ani dacă e la cetățeanul încartiruit	

Inchisoarea preventivă în vechiul regat nu se scade din pedeapsă, în Ardeal da. La militari în urma unei dispozițiuni ministeriale, sau luat măsură să se scadă din pedeapsă timpul preventiv dela recurs și până la judecată. Conform anteproiectului C. Penoe, se va vota aplicarea

Legei Besonger în tot cuprinsul țării.

În vechiul regat pedeapsa nu poate fi suspendată (Legea Beranger) ca în Ardeal.

Angelo Stătescu
advocat

Poezia urmăririlor

Ca orice altă slujbă, slujba de organ al pazei publice reclamă un suflet înțelegător, care se dedică, se complăce cu sacrificiul și știe să aprecieze numai din punct de vedere sufletească jertfa ce i-se cere. Este chiar mai multă nevoie de acest suflet în serviciul paznicilor ordinii publice și ai legii, decât în orice alte servicii depuse pentru binele public. Situația organelor polițienești considerate din acest punct de vedere, este aceeași cu a psihologului, a magistratului, a medicului, psihiatrului și într-o bună măsură a sociologului, l-se deshide unui organ polițienesc tot terenul complex al preocupărilor acestor categorii de distincți cercetători ai psihopatiilor, ai maladiilor sociale, și, evident, pe un astfel de teren larg, cu asemenea complexe preocupări, organul polițienesc trebuie să fie un suflet care să se dedice în același timp tuturor problemelor câte i-se pun unui psiholog, unui psihiatru, unui medic legist sau unui magistrat, dând dovada unei personalități de cea mai largă complexitate.

Un astfel de teren larg, apoi, îi dă celui ce-l cultivă, posibilități de profundă pătrundere a vieții, de bogate plăceri sufletești ce și-le dă cunoașterea și mai ales cunoașterea vieții. Plăcerile ce le are un bibliofil de câte ori și-a îmbogățit cunoștințele cu ceva nou, le are organul pazei publice ori de câte ori a descoperit ceva nou din marea problemă a maladiilor sociale ce este chemat a le pune capăt. Și după cum un magistrat nu poate fi cătuș de puțin o simplă persoană de birou, ci i-se cere ceva mai largă cunoaștere a vieții, tot astfel nu este bun polițist cel care nu se dedică dintr-o pornire sufletească. Aceștia nici nu au însemnat nici când prea mult și din fericire nici nu sunt decât foarte puțini. În schimb majoritatea organelor polițienești s'au dovedit totdeauna suflete de cel mai frecvent interes pentru orice chestiune din domeniul lor, ce li-s'a prezidat. Au fost în istoricul poliției atâtea cazuri, în cari agentul urmăritor, pe numele comun detect vul, deși nu-i cerea nimeni un concurs la ceva, s'a pus în urmărire numai pentru că nu-i îngăduie conștiința sa să nu facă scopuri noi, să nu se intereseze de tot ce bănuște în jurul său.

Evident, un asemenea sacrificiu, pentru că este făcut dintr-o pornire sufletească, răsplătește din plin pe cel ce-l face. Nu este vorbă aci numai de gloria ce înconjoară pe polițistul de mască. Este vorbă întâi de satisfacție personală, care este întâia răsplată, pentru că vine dela sine, pe când celelalte vin dela alții.

Dar în afară de această satisfacție, viața de polițist are atâtea satisfacții, cari nu se pot numi mai adecvat decât cu numele de poezia urmăririlor. Iar această poezie are totdeauna un fond atrăgător, un fond de primejdii, de insurmontabil, care este însăși esența poeziei ce răsplătește organele polițienești.

În țări cu civilizația mai redusă, poezia urmăririlor are aspecte cu totul altele decât în țările cu civilizația ultimelor progrese. Terenul este mai redus aici, iar obstacolele au întotdeauna un caracter mai brutal, cu contribuția naturii. O urmărire în țări de acestea te poartă prin întortocheate și primejdicase hudțe țigănești, în cari păcatul, evident dela sine, se ascunde sub șiretlicuri cu cât mai aparente cu atât mai greu de învins. Agentul urmăritor trebuie să ia întinse măsuri de pază pentru siguranța persoanei sale, are de înfruntat țaria nopții, vitregia timpului, complicitatea mahalelei, are de pândit la șuerături discret cari îl amenință cu năvala complicilor. Sau, dacă este în urmărire în tren, are de suportat dificultățile de călătorie și tot atunci i-se prezintă o dificultate serioasă în faptul, că publicul se dezinteresează de munca lui, nu-i dă sprijin și nu-i cere sprijinul când trebuie. De multe ori agentul urmăritor are să se afunde în inima munților, să riște a fi capturat sau ucis de răufăcători dar atunci mulțimea peripețiilor, cadrul lor de roman, eludarea lor aproape imposibilă, dă urmăritorului acea satisfacție care îl urmărește încontinuu.

În țări cu civilizația mai înaintată poezia urmăririlor a început să o dea rapiditatea și rafinamentul. Toate șiretlicurile la cari trebuie să recurgă detectivul în romanele cu Sherlock Holmes sau altfel de celebrități, au trecut acum pe planul al doilea, în ceea ce privește satisfacția personală a urmăritorului. Le pare o tendință a urmăririlor de acum, în țările cu civilizația mai înaintată, de a da lovitura prin celeritate. Lucru explicabil, după ce principalul aspect al civilizației actuale este repeziciunea în locomoțiune, ceea ce i se cere și agentului urmăritor, ca o condițiune esențială a rezultatului. I-se cere să fie în zece părți în același timp, pentru că nu mai poate sta, astăzi, să cumpănească zile întregi, asupra unui fapt, și după ce a tras toate concluziile, să se pună în urmărire vinovatului care, datorită posibilităților de locomoțiune la minut, cine știe pe unde poate fi.

De aceea, acolo, poezia urmăririlor o dă întâi celeritatea cu care procedea urmăritorul. Rar, i-se cere să se folosească de automobil, deși iuțea acestuia a ajuns cea mai mare pe uscat. Principala satisfacție în urmărirea unui vinovat de mască, este aeroplanul, cu toate peripețiile lui, cu posibilitățile ce le prezintă, ca încăierări în văzduh, etc. până la locul de aterizare.

De aceea, poliția americană care face totdeauna cele mai strălucite inovațiuni, a introdus cea dintâi serviciul de urmărire aerian, imitat apoi și de celelalte state din apusul european. Cazul urmăririi descoperitorului englez al razei ucigătoare, din Anglia până de-asupra Mânciei, a fost ultimul caz, ilustru, în care s'a dat urmăritorilor posibilități — ne atinse însă — de a dovedi eficacitatea serviciului de urmărire aerian,

Peripețiile au fost și aci multe, totul însă a constat în rezezițiunea execuției, trebuind și urmărirea și urmăriții să se încreadă aerului cu rezezițiunea cea mai mare, calculată cu minutarul.

Această necesitate de locomoțiune accelerată la maximum, a făcut necesară punerea radiofonului în serviciul poliției americane. Onoavația datează din anul acesta și constă în faptul, că s'a dat fiecărui sergent de stradă și fiecărui detectiv un radiofon portativ, cât un ceas de buzunar, prin care i-se comunică ultimele ordine, ultimele cazuri.

Astfel deplasarea agentului urmăritor devine din ce în ce mai puțin necesară și satisfacția viitoare a polițistului dintr'o țară cu ultimele posibilități de locomoțiune, va fi în comunicarea ultimului caz și în prinderea vinovatului înainte de a se opri undeva.

Criminalii celebrii

— Un an dela arestarea lui Reinitz —

O adresă a ministerului a înștiințat săptămânele trecute, că s'a cerut de către autoritățile cehoslovace și s'a aprobat extradarea criminalului Iacob Reinitz, pe timp de 10 zile, autoritățile din Cașovia (Kosice), pentru a i-se face instrucția și acolo, pentru crimele ce le-a comis în Cehoslovacia, în regiunea Cașoviei.

Criminalul deus la Satu-Mare va compare astfel în fața justiției a două state, ceea ce este o excepție rară în anele judecătorești, și aduce păcătosului care a ucis atâția negustori, o faimă de criminal răspândit în toată Europa centrală.

Avem astfel o îndoită ocazie, ca să arătăm criminala activitate a lui Iacob Reinitz, întâi în legătură cu cererea de extradare a autorităților cehoslovace, și 'n rândul al doilea în legătură cu împlinirea unui an dela depunerea lui.

Se pare surprinzător, că după un an de prevenție, criminalul dela Satu-Mare n'a ajuns nici acum să fie judecat, cu toate că i-s'a dus vestea de cel mai mare ucigaș ce s'a pripășit prin nord-vestul Ardealului și prin Rusia. De fapt autoritățile lucrează din greu la întocmirea dosarului, și se pare că nu va trece mult, până la traducerea lui în fața judecării. După ultimele știri din Satu-Mare, instrucția se apropie de sfârșit, întru cât s'a ajuns până acum să se ia declarațiile tuturor familiilor cari au pierdut pe cineva de mâna criminalului, și ale tuturor martorilor, cari sunt până la 350. O asemenea mulțime de martori și o asemenea aglomerare de documente, a trebuit fără îndoială să dea mult de lucru autorităților judecătorești și poliției și siguranței, cari aproape au fost monopolizate de acest caz fără pereche.

Acum însă, se pare că va mai interveni o nouă amânare. Evident, faimosul ucigaș nu poate fi judecat până nu se vor instrui toate cazurile comise de el, și se pare, că mai sunt câteva, de a căror urmă abia acum s'a putut da. E vorba de crimele sale din Cehoslovacia, cari, în afară de cele patru instruite deja de autoritățile din Cașovia, s'au descoperit abia acum. După

Totatunci însă rămâne să se ceară organelor de pază publică un rafinement și-o dibăcie de o mie de ori mai mare decât înainte. Toate posibilitățile dibăciei infractorilor, așa că se cere acelaș lucru dela organele de pază publică. Rafinaria, dublată de celeritatea loviturii și a dispariției, cer aceeași rafinerie și dibăcie organelor polițienești și viitoare poezie, satisfacția în urmărirea viitoare, va da-o felul cum au fost puse în aplicare aceste două.

Cum însă „nihil novi sub soleni“, (nimic nou sub soare) toate acestea sunt lucruri cari au mai fost și cu cari polițistul a mai fost obișnuit, decât că nu în măsura de astăzi. Așa că se pune în ultima linie numai chestiunea amplificării aparatului cu care se lucrează până acum.

L. Laurian,
profesor.

ce, astfel, se va lua interogatorul în vederea căruia s'a cerut și s'a admis extradarea lui Reinitz, celebra afacere se va apropia definitiv de sfârșit.

D. finitiv, sau numai relativ este chestiune de mersul cercetărilor. Pentru că și până acum, de câteori s'a părut că afacerea se va încheia și se va putea aduce în fața judecării, au intervenit noi descoperiri, fiindcă ferocele criminal a avut grije să nu-și limiteze numărul victimelor la două trei persoane. Setea lui de bani și setea de sânge impusă de pofta de câștig, l-au făcut să comită crimă după crimă, într'un interval, după cât se pare cât se poate de scurt.

Până acum i-se cunosc patru crime dovedite, în Cehoslovacia, una deasemenea dovedită, dar fără să se descopere cadavrul, apoi câteva tentative de ucidere, neizbutite din cauza circumspecțiunii victimelor ce și-a ales. Alte câteva crime, tot în Cehoslovacia, se pare că s'au descoperit acum și în vederea dovedirii lor s'a cerut confruntarea acuzatului.

În România, Reinitz are deasemenea câteva crime celebre, printre altele omorârea comercianților Gross Herman și Eugen Rosmarin.

Se pare de mirare, că deși criminalul opera cu o sagacitate rapidă și făcea să dispară toate persoanele cu cari ajungea în contact și cărora le propunea afaceri cu câștiguri fabuloase, familiile dispăruților nu bănuiseră nimic. A fost o împrejurare fericită, că soția ucisului Hermann Gross a pus mâna pe o scrisoare a soțului ei către Reinitz și a aflat astfel, că persoana despre care îi vorbea bărbatul său în legătură cu perspectiva unor câștiguri fantastice, este acest Iacob Reinitz, pe care ea l-a denunțat cea dintâi parchetului.

Se vede din acest caz, cu câtă precauțiune opera criminalul. El puna pe toți cu câți avea afaceri, să jure, că nu-l vor spune nici chiar familiilor lor, astfel că au dispărut rând pe rând, fără ca familiile celor exterminați să știe măcar cu cine aveau ei contact.

După ce se asigura de discrețiunea celor aleși pentru exterminare, Reinitz îi purta de colo — colo, până da de un loc potrivit, și le pune capăt. Afacerile ce le propunea nenorociților negustori (căci toate victimele sale erau negustori, oameni cu bani, dornici de îmbogățire dela o zi la alta), aveau să se facă prin păduri, sau alte locuri neumbrate. Negustorilor din Cehoslovacia, uciși de el, le propuse să meargă cu el și să aducă cu dânsii bani — zeci de mii de coroane — pentru a cumpăra dela o casă tănuită din pădurea de lângă Cașovia, bani falsificați, ieftini. Mărturia câtorva negustori, rămași în viață din cauză că fuseseră mai precauți, dovedește acest truc al criminalului.

Pe negustorii uciși în România, îi purtase dintr'un loc într'altul, dela Satu-Mare la Careii-Mari și Baia-Mare, în căutarea unui moment prielnic, ca să-i ucidă. Unul, Hermann Gross fu ucis de el în pădurea de lângă Baia-Mare și îngropat sub un tufiș, de unde i-se vedea un papuc, așa că descoperirea lui fu ușoară. Pe tânărul evreu Eugen Rosmarin îl trimisepe lumea cealaltă în drum dela Baia-Mare la Carăii-Mari și îl îngropă într'un loc ascuns, unde totuș i-se dete de urmă.

La exterminarea victimelor sale nu se folosia de complici. Un criminal așa de precaut ca dânsul, nici nu avea nevoie de ajutor străin, îndeosebi că era un bărbat robust, în floarea vârstei. Totuș va fi avut destul de luptat cu victimele, de vreme ce s'au descoperit gulerul lui, rupt, în groapa unuia, și s'a constatat, că pe cei mai mulți i-a străpuns laș pe la spate.

O singură dată a avut complici — după cât se pare. Când l-a ucis pe Rosmarin, se va fi folosit de concursul a doi țărani, cari arestați au evadat în Ungaria. Un al treilea, un moșneag, care declarase că i-a propus o sumă de bani dacă l ucide pe tânărul evreu, s'a sinucis după ce l-au arestat.

În celelalte cazuri a lucrat singur. Astfel se explică, că îi dă mâna să tagăduască și astăzi că ar fi făptuit crimele ce i-se atribue.

Precauțiunea ce și-a impus o în toate cazurile comise, o dovedește și faptul, că după ce extermină pe câte un negustor, scria în numele lui familiei, că o duce bine, și este în drum spre localitatea cutare sau cutare, după treburi, și va veni abia peste câteva săptămâni. Acest truc i-a fost însă fatal. Căci după ce fu descoperit în cazul lui Gross, în numele căruia trimisese familiei scrisori că e în drum spre București, s'a dedus la sigur și în privința scrisorilor primite de familiile celor uciși de Reinitz, că le-a scris tot ucigașul acesta cu scopul de a abate mersul cercetărilor ce se vor întreprinde.

Iată în rândurile de până aici, activitatea celui mai celebru criminal din câți au fost descoperiți până acum în părțile acestea. În vrâsta de 44 de ani, tată a șapte copii, fabricant de săpun în Satu Mare, om cu nevastă și cu toate aparențele unui burghoz care trăiește de pe urma unei munci oneste, Reinitz putuse ani de-a rândul să comită toate acestea oribile fapte criminale, sub masca cinstei ce i-o da aparența vieții sale

de burghoz și de fabricant. Fu însă ușor de dovedit, că toată masca aceasta este transparentă, deoarece în dosarele judecătorești avea deja câteva condamnări din vreme de pace și de pe timpul războiului, iar de altă parte subita lui îmbogățire, după destrăbălări încari își cheltuia toți bani, trebuia să dea de gândit. Astăzi, resursele omului care umbla cu barba când roșie când neagră, s'au dovedit: sunt nenumăratele crime, cari fac din el personajul cel mai păcătos din câte s'au judecat până acum.

Trecutul său, de falsificări excrocherii, falsificări de bani și contrabande, pentru cari a fost deja condamnat de justiția maghiară, îl pregătise pentru marea operă criminală săvârșită în primii ani după război. Își începuse cariera de om antisocial de pe la vrâsta de douăzeci și doi de ani, și urmându-și o cu constiințiozitate, a ajuns de parte până la vrâsta de 44 de ani, când familia-i numeroasă avea dreptul să-l ceară moștenirea unui nume cinstit.

Împrejurările de după război, i-au ușurat operațiunile într'un mod neînchipuit. Dorul de câștig eftin și rapid al celor ajunși în legătură cu dânsul, i-a ușurat pătrunderea la inima victimelor ce și-a ales, și l-a ajutat să-i poată momi prin cele mai pustii locuri.

Astfel se explică, că a dat peste creduli în două state.

Operațiunile și le-a făcut în județul Satu Mare și în regiunea cehoslovacă apropiată de frontiera noastră, fiind îndemnat la aceasta de împrejurarea, că aici, în apropierea frontierei, putea să dea mai ușor peste evrei bogăți, cari nu se dau în lături din fața riscurilor, când văd perspectiva îmbogățirii ușoare. Dealtă parte opera aici, pentru că ajunsese să-și facă cunoștințe și să fie crezut drept un cinstit fabricant sau negustor, care nici cu gândul n'ar gândi să se dedea la excrocheri sau la crime. Ceeace l-a ajutat să ucidă și totuș să treacă drept un om cinstit în societatea în care se învârtia, a fost priceperea cu care știa să-și ascundă criminalitatea în dosul măștii acest ia.

Într-un mat cu aceasta și cu precauțiunea jurământului, despre care vorbiam, s'a aventurat până în Cașovia. Își întinsese până aici operațiunile-i criminale, deoarece în timpul războiului făcuse cunoștință orașului Kosice.

Lumea de bună credință abia acuma a ajuns să și dea seamă de atâtea amănunte din trecutul lui, cari trebuia să o îndemne la mai multă precauțiune. Acum, când faima lui a luat proporții uriașe, acei cari l-au cunoscut în Cașovia acum 9—10 ani, și-au amintit, că acest Reinitz a ex-crocat pe atunci, pe unii-alții, cu sume însemnate, și că purta și pe atunci o barbă când roșie când neagră, care-l ajuta să dispară la nevoie.

Criminalul Reinitz se pregătise deci din vreme pentru cariera ce i-s'a descoperit acum, și cine știe, dacă omorurile săvârșite nu le-a început cu mult înainte de întâul omor ce i-se cunoaște, încă pe timpul războiului, când viețile ome-nești nu erau așa de scumpe și de păzite ca astăzi.

ÎNSEMNĂRI

Vagabonzii în lumina științei

Ce poate fi, — se întreabă lumea științifică, — aceasta manie de-a umbla, juga irezistibilă, care pune pe drumuri tineri și bătrâni, îi fac să rătăcească mai multe zile, chiar săptămâni întregi la noroc, fără să aibă conștiința actelor în aparență normală și bine cumpănită, și de multe ori fără să-și reamintească de ele?

Ci răspunsul nu întârzie să se dea. Este o manie bolnăvicioasă care se manifestă sub mai multe forme și pe care știința a botezat-o automatism ambulatoriu. Vagabonzii sunt de mai multe feluri: epileptici, histerici, degenerați și vagabonzi din obișnuință. Noi ne vom ocupa de primele trei categorii.

Dromomania

Dromomanie înseamnă literal mania drumului: dromos, pe grecește drum. Se manifestă mai cu osebire la copiii și ne îngrijită la timp va deveni iremediabilă făcând din el un client al închisorilor.

Analizată în fondul său, regăsim în această manie acea trebuință de migrațiune care precipita odinioară popoarele vechi din teritoriile lor acea trebuință care constituie la copil un instinct ancestral. O regăsim la el în dorința sa de plimbare și călătorii. Dacă se mai adaugă și lectura cărților de povești și voiagii, Robinzon Crusoe sau Stanley în Africa, curând începe în el o luptă sufletească căreia mediul familiar, la un normal trebuie să-i pună capăt.

La copiii anormali această luptă sufletească se dă cu desnădejde. Dorința plecării îi ocupă întreaga ființă. Un timp rezistă. Apoi încearcă să se înșele pe el însuși, face preparative de plecare, își împachetează bagajele și apoi așteaptă. Cu aceasta a început criza. Prea puțin rezistă. În majoritate cazurilor urmarea e, că fuge din casa părințească fără niciun scop bine definit, o ia ori pe drumul mare, ori pe lângă calea ferată. Suferă de joame și oboseală. Doarme prin grajduri sau sub poduri. La ai săi nici nu se gândește. Nu scrie nimănui.

La un moment dat criza încetează. Atunci își dă seama de fapta sa. Plânge și se cățește. Dacă dromomania e puternică, lupta reîncepe peste un timp și criza se declară din nou. Cu timpul nu se mai poate nimic repara. Și din micul vagabond ajunge un periculos pervertist moral care va da mult de lucru curților cu jurași și poliției.

Vagabondul isteric

Ceeace deosebește pe vagabondul isteric de vagabondul maniac, este lipsa de luptă sufletească și căință. Istericul cade într'un fel de somn hipnotic și-și pierde cunoștința personalității sale. El va avea două stări destinate în cursul vieții sale Profesorul Grassel povestește ur-

mătorul caz de somambulism care ilustrează perfect cele spuse. Anume un militar, aducându-și probabil aminte în timpul somnului, se scula din pat sub puterea somnului hipnotic executa timp de câteva ore toate exercițiile făcute în timpul zilei, revenea apoi în pat, își continua somnul, fără ca să-și amintească a doua zi ceva din aceste escapade nocturne.

Cazurile sunt foarte numeroase și mult mai complicate. Se poate întâmpla ca un histeric în asemenea situații să parcurgă kilometrii întregi și să comită fapte delictuoase.

* * *

Procedeele moderne ale poliției merg astăzi mână în mână cu știința. Poliția își dă perfect seama că în asemenea cazuri se află în fața unor degenerați sau cazuri de patologie mentală.

Ea va căuta deci, nu să-i reprime cu asprime și cu pedeapsă, ci imind tratamentul științific cu buna educație să-i redea din nou folositori societății și familiei.

Dr. Y.

Recunoașterea petelor de sânge

Chestiunea prezintă o mare importanță din punct de vedere polițienesc și social, științificește fiind destul de cunoscută.

Recunoașterea unei pete ce ar semăna cu sângele, certitudinea că acea pată e de sânge sau nu, e de netăgăduit, folos atât pentru cel bănuit, cât și pentru cel care e chemat să cerceteze.

Știut e că un nevinovat nu trebuie să sufere nici cel mai mic neajuns dela reprezentanții ordinii sociale, necum să fie luat dela preocupările lui zilnice pentru a dovedi că pata ce s'a fi găsit pe una din rufele sale e de sânge și dacă e de sânge de ce fel este: de om, sau de altă viețuitoare; când e așa de ușor a constata acest lucru, fără să fie nevoie a recurge la serviciile savanților, cari născocind această recunoaștere sunt bucușoși ca ea să fie popularizată.

Luăm, prin urmare, ștofa sau pânza pălată, picurăm deasupra petei ser fiziologic (sare de bucătărie, 9 grame, pusă în apă distilată 1000 gr.) și adunăm dedesubt, într'un vas, serul fiziologic în care s'a dizolvat o parte din ceeace constituie pata. Din această soluție luăm o picătură mică și o punem pe o lamă de sticlă, pe care o încălzim la o flacără ușor până se uscă. Va rămâne o pată albă pe lamă. Peste această pată așezăm o lamelă de sticlă (o bucată de sticlă, cam cât pata, deci mult mai mică decât lama). Pe marginea acestei lamele picurăm încet acid acetic concentrat (esență de oțet tare) și din nou încălzim, dar de astă dată până ce acidul începe să fiarbă sub lamelă. Cum au apărut primele bășicuțe gazoase sub lamelă încetăm fierberea și după ce s'a răcit punem lama la microscop.

Dacă observăm niște cristale caracteristice, negricioase, prismatice, așezate diferit: izolate,

încrucișate câte două, sau chiar mai multe, fără îndoială că pata e de sânge.

Dar cum sângele poate fi de orice animal, cercețarea va merge mai departe

Unui iepure îi înjectăm ser uman (partea lichidă ce rămâne deasupra după ce sângele a fost coagulat, adică s'a închegat). Serul uman va lucra asupra sângelui de iepure în așa fel că, luând serul sângelui aceluia iepure și amestecându-l cu o picătură de sânge de om. Se va produce un precipitat. Deci din serul fiziologic pe care l-am picurat la început ca să disolve din compoziția petei, și pe care l am adunat sub stoafă într'un vas, dacă turnăm o picătură în serul de iepure, vom observa un precipitat; adică vom vedea că s'a lăsat ceva din acest amestec pe fundul vasului.

În acest caz, incontestabil că avem de a face cu o pată de sânge de om; și ne este îngăduit să bănuim pe acela asupra căruia sunt îndreptate cercetările noastre.

Investigațiile oamenilor de știință, însă, nu s-au oprit aici, ei caută — și să sperăm că vor găsi — să așteptăm dacă pata de sânge e din propriul sânge al posesorului acelei stofe, din sângele vreunui membru din familie, sau e al vreunui străin de familie și de naționalitate.

Atunci poliția va avea puțin de lucru. În unul din numerile viitoare vom arăta în ce stadiu se găsește munca acestor savanți, la ce rezultate au ajuns și ce prognosticuri se pot face

R. T. ZEANU
Detectiv privat

O Academie a agenților secreți.

Ziarele de peste Ocean ne aduc îmbucurătoare știri, că prefectura poliției din New-York a înființat o Academie pentru instruirea agenților secreți. Când s'a luat în discuție înființarea acestei Academii, inițiativa a fost combătută în toate cercurile, ba chiar și o bună parte a oamenilor de specialitate s'au declarat împotriva ei. Rezultatele obținute de această școală au fost însă atât de formidabile, încât nu mult după funcționarea ei, s'au înscris în rândul elevilor chiar și agenții cei mai bătrâni, cari susțineau până atunci că pentru însușirile profesionale mai bună școală de cât praxa de toate zilele, nu poate exista.

Elevii cari urmează cursurile Academiei trebuie să aibă cel puțin un an de serviciu. Odată cu încheierea cursurilor obligatorii, elevii fac câte-un examen și numai în urmă pot audia cursurile, cari îi pregătesc în specializarea diferitelor ramuri polițienești.

Corpul didactic al Academiei este recrutat din cei mai renumiți și versați oameni de știință și profesori universitari. Studiile principale sunt: grafologia, chimia, psihologia, etc.

Se mai fac și cursuri practice. Partea principală a acestora se rezumă în a recunoaște contravenienții de orice natură, travesfii, după urme, statură, degete etc.

Tot la această școală sunt învățați agenții cum să procedeze cu publicul fără a-l brusca, ori supăra.

Poliția orașului Praga.

Administrația polițienească în Praga se extinde nu numai asupra orașului și suburbiilor, ci și asupra alor 14 comune învecinate. Numărul sergenților de oraș este 2200. Poliția este condusă de șese consilieri superiori de poliție. Șeful este cel mai bătrân dintre ei.

În afară de aceștia mai sunt 14 cosilieri de poliție, 3 căpitani de circumscripție, 30 comisari superiori, 35 comisari, 18 concepțiști, 37 praticanți.

Numărul personalului de birou se urcă la cea 100 funcționari.

Corpul sergenților are în frunte un comandant, 3 inspectori superiori, 10 inspectori, 18 subinspectori.

Organizația de urmărire este compusă din 18 inspectori, din 120 sergenți civili și din 60 agenți secreți.

O nouă invenție

Revistele științifice și polițienești din diferitele orașe ale Europei și Americii scriu cu viu entuziasm despre o invenție nouă a doctorului Coolidge Anume în laboratorul unei uzine electrice din N.w-York s'a inventat un aparat cu ajutorul căruia privirea poate străbate prin toate străbăte păreți și prin orice fel de ziduri. Acest aparat se bazează pe puterile razelor X. Instrumentul este de o simplitate rară. E destul a-l pune în legătură cu curentul electric pentru a putea funcționa.

Din punct de vedere al urmărilor, această invenție ingenioasă este de o importanță capitală. Și este de mare valoare apoi la paza casnelor de bani, depozitelor de obiecte prețioase și magaziiilor de articole comerciale.

Păzitorii și străjerii nu vor trebui să vegheze tremurând de frica hoșilor spărgători. Va fi de ajuns să aibă un astfel de aparat instalat în camerele de control pentru a putea vedea chiar prin pereți ce se petrece în restul localurilor, fără ca hoșii să bănuiască măcar ceva.

Se cumpără mai eftin
 ca ori unde
**Parfumerie și articole
 cosmetice la**

M. ROSZA
Drogeria Royal
 Cluj Piața Unirei 26

IZITAȚI FIRMA

EUGEN SZABO

TELEFON: 479

MARE DEPOZIT DE MODE PENTRU DAME

zvorul cel mai ieftin de cumpărare! **P R E Ț U R I F I X E !**

CLUJ, BUL. REGELE FERDINAND 5

K A L M A R

SOCIETATE COMERCIALĂ PE ACȚIUNI

 CLUJ, BULEV.-DUL REGINA MARIA

SE CUMPĂRĂ MAI EFTIN CA ORI UNDE
PARFUMERIE ȘI ARTICOLE COSMETICE LA

M. R O Z S A Drogeria Royal

CLUJ, PIAȚA UNIREI, No. 26

HIRSCH și CZODIC

MAGAZIN DE PIELĂRIE

CLUJ, Str. St. O. IOSIF — TELEFON 3—57

ERNST JAKAB

PRĂVĂLIE DE COLONIALE ȘI DELICATESE

CLUJ, STR. NICOLAE IORGA, 5

Parfum,

Aux de Coloagne,

Pudră,

Săpunărie

Numai la Parfumeria

D'Or

!

CLUJ, PIAȚA UNIRII, 5

Oror.

Biblioteca Univer

2 ex.

Cluj

... DE ZIARE ȘI LIBRARII
FRIEDMANN

TELEFON 7—86

CLUJ, PIAȚA UNIRII, 26

HÂRTIE ȘI REQUIZITE DE SCRIS

ENGROS FABRICA CĂRȚILOR DE

COMERȚ ȘI DE CAETE

„METEOR“

CLUJ

TELEFON: 14—50